

Kommuner

26.3.2020

Uppdatering av information och rekommendationer angående kommunernas handläggning av utkomststöd

Allmän information

Finlands regering har i samverkan med republikens president konstaterat att undantagsförhållanden råder i landet på grund av coronavirusutbrottet. Undantagsförhållanden gäller under tiden 18.3 – 13.4.2020. Undantagstillståndet omfattar även Åland.

I och med undantagstillståndet har vissa paragrafer i beredskapslagen och ett antal förordningar satts i kraft som ger myndigheterna befogenheter som man inte har i den sedvanliga lagstiftningen. Landskapsregeringen följer med utvecklingen och uppdaterar den här informationen kontinuerligt. Det primära syftet med att införa de här åtgärderna är att skydda befolkningen och trygga samhällets funktion.

Det är av största betydelse att kommunens socialvård fortsättningsvis fungerar och att man kontinuerligt informerar kommuninvånarna enligt aktuella rekommendationer och direktiv. Det är viktigt att styrningen och råden till kommunens invånare fortlöpande utvecklas och att alla vet var de kan få hjälp.

Åtgärder som undantagstillståndet innebär för kommunernas handläggning av utkomststödsärenden

Kommunerna har av landskapsregeringen, den 19 mars 2020 ombetts att förbereda sig på att behovet av utkomststöd kan öka i kommunerna på grund av de ekonomiska effekterna av coronaviruset.

Landskapsregeringen betonar att det är av yttersta vikt att handläggningen av utkomststödsärenden tryggas vid undantagsförhållanden. Utkomststödet utgör ett centralt och viktigt instrument för att garantera att enskilda personer och familjer på Åland minst har den nödvändiga oundgängliga utkomst som krävs för ett människovärdigt liv. Kommunerna ska i mån av möjlighet sörja för att rikta tillräckliga resurser till handläggning av det stöd som tryggar utkomsten i sista hand, utkomststöd.

Under rådande undantagsförhållandena är det med stöd av statsrådets förordning 125/2020 och 127/2020 vid behov möjligt att avstå från bedömning av servicebehovet i enlighet med 40 a § 2 mom. socialvårdslagen med *undantag för bedömning av brådskande vård och omsorg* i enlighet med lagens 40 a 1 mom.

Landskapsregeringen rekommenderar kommunerna att prioritera brådskande ansökningar av utkomststöd enligt 14 b § utkomststödslagen. Tjänsteinnehavare som behandlar utkomststödsärenden inom kommunen ska från fall till fall bedöma hur brådskande ärendet är. I brådskande fall kan det handla om att bevilja t.ex. livsmedelshjälp och anskaffning av nödvändiga läkemedel.

Vid anhopningar av ärenden och förlängda handläggningstider rekommenderas kommunerna att prioritera de ansökningar där det är uppenbart att sökande inte har andra möjligheter att trygga sin försörjning. Kommunerna rekommenderas även bevilja förebyggande utkomststöd i enlighet med 13 § utkomststödslagen, för att trygga tillgången till brådskande och nödvändig hjälp. Det förebyggande utkomststödet är inte beroende av om en person eller en familj har rätt att få grundläggande och kompletterande utkomststöd.

Landskapsregeringen har den 19 mars 2020 uppmärksammat kommunerna om att speciellt se över sina grunder för förebyggande utkomststöd. Målet med kommunernas grunder för förebyggande utkomststöd ska syfta till att främja en persons och familjs sociala trygghet och förmåga att klara sig på egen hand samt förebygga utslagning och långvarigt beroende av utkomststöd. Genom att använda förebyggande utkomststöd tillräckligt tidigt och planmässigt kan kommunen hjälpa enskilda personer och familjer att klara av de svårigheter som är att vänta på grund av de ekonomiska effekterna av coronaviruset.

Kommunernas kompletterande (7 c §) och förebyggande utkomststöd kan också tillämpas om en person eller en familj som redan annars har låga inkomster och får extra kostnader i att man måste sköta barnen hemma, stanna i karantän eller för inköp av extra mat. Dessa utgifter ska betraktas som nödvändiga. Även i fråga om läkemedel kan kommunen behöva bedöma personens faktiska tillgängliga medel och personens brådskande behov av medicinering i förhållande till de krav som ställs under undantagsförhållanden.

I andra än brådskande fall, rekommenderas kommunerna att prioritera de ansökningar där det är uppenbart att sökande inte har andra möjligheter att trygga sin försörjning.

Vid bedömning av stödbehovet bör kommunen beakta att undantagsförhållandena påverkar sökandes livssituation på många olika sätt. Bland annat möjligheterna att söka sig till arbete eller att kunna ta emot sysselsättningsfrämjande service är försämrade. Landskapsregeringen rekommenderar att kommunerna avbryter prövningen av om utkomststödet grunddel ska sänkas enligt 10 § i utkomststödslagen under tiden för undantagsförhållanden. Kommunerna bör även ta i beaktande påverkan av förlängda handläggningstider vid myndigheter som tex. Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS), arbetslöshetskassor och FPA.

Kontaktpersoner

Cindi Portin
Specialsakkunnig, vuxensocialarbete
Social- och miljöavdelningen
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
cindi.portin@regeringen.ax

Gunilla Lindqvist
Specialsakkunnig
Social- och miljöavdelningen
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
gunilla.lindqvist@regeringen.ax